

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการวิจัยทางสุขภาพเบื้องต้น

Fundamentals of Health Research Methodology

ดร.จตุพร เหลืองอูบล

สารบัญ

สารบัญภาพ	(13)
สารบัญตาราง	(16)
คำนำ	(19)
กิตติกรรมประกาศ	(20)
คำย่อ	(21)

บทที่ 1 บทนำ	1
การวิจัยทางคลินิกและสุขภาพประชากร	1
กระบวนการวิจัย	3
ภาพรวมหนังสือ	4

บทที่ 2 การกำหนดคำถามการศึกษา	5
2.1 การเลือกคำถามการวิจัย	6
การฝึกตั้งคำถามวิจัย	6
การระดมสมองและการทำแผนที่แนวคิด	7
คำสำคัญ	8
การรับสมัคร ผู้ตอบ และประชากร	9
พิกัด	12
2.2 การทบทวนวรรณกรรม	12
เอกสารข้อเท็จจริง เว็บไซต์ และแหล่งข้อมูลไม่เป็นทางการ	12
รายงานทางสถิติ	13
ฐานข้อมูลบทคัดย่อ	14
บทความฉบับเต็ม	16
การอ่านเชิงวิเคราะห์	17
การเขียนบรรณนิทัศน์	19
การทำงานวิจัยให้เป็นต้นฉบับ	19
2.3 การตั้งคำถามวิจัย	22
แนวทางการศึกษา	22
กรอบแนวคิดและทฤษฎี	23
จุดประสงค์เฉพาะและเป้าประสงค์การศึกษา	23
แนวทางสู่ความสำเร็จ	25

2.4 ความร่วมมือและการให้คำปรึกษา	27
ผู้ร่วมทำงานและที่ปรึกษา	27
การค้นหาที่ปรึกษางานวิจัย	28
สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา	29
การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ	30
2.5 การเขียนผลงานร่วม	30
ความเป็นเจ้าของผลงานร่วม	30
เกณฑ์ความเป็นเจ้าของผลงาน	31
ลำดับความเป็นเจ้าของผลงาน	33
การตัดสินความเป็นเจ้าของผลงาน	34
บทที่ 3 การเลือกแนวทางการศึกษา	36
3.1 ภาพรวมของวิธีการศึกษา	37
ประเภทของวิธีการศึกษา	37
การศึกษาชั้นปฐมภูมิ ทดดิยมุมิ ตติยมุมิ	38
- ระยะเวลาการศึกษา	39
- ประเด็นความสนใจ การรับสัมผัส โรค หรือประชากร	40
3.2 การศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย	41
ภาพรวม	41
นิยามศัพท์ตัวอย่างผู้ป่วย	42
การพิจารณากรณีพิเศษ	43
การวิเคราะห์	44
3.3 การสำรวจภาคตัดขวาง	45
ภาพรวม	45
ตัวแทนประชากร	46
การสำรวจ KAP	47
การสำรวจภาคตัดขวางแบบซ้ำ	47
การวิเคราะห์ความชุก	48
3.4 การศึกษาแบบควบคุมกลุ่ม	48
ภาพรวม	48
การค้นหาตัวอย่างกรณีศึกษาแบบควบคุมกลุ่ม	50
การจับคู่	51
ข้อพิจารณาเฉพาะ	52

การวิเคราะห์อัตราส่วนของโอกาส	53
การศึกษาแบบจับคู่ควบคุมกลุ่ม	60
3.5 การศึกษาตามรุ่น	61
ภาพรวม	61
ประเภทของการศึกษาตามรุ่น	63
ข้อพิจารณาเฉพาะ	67
การวิเคราะห์อุบัติการณ์และอัตราเสี่ยง-ความเสี่ยงสัมพัทธ์	68
3.6 การศึกษาเชิงทดลอง	76
ภาพรวม	76
การบรรยายชุดกิจกรรมแทรก	78
การให้คำจำกัดความผลลัพธ์	79
การเลือกรูปแบบการควบคุม	81
การปกปิด	85
การสุ่ม	86
ดุลยพินิจทางจริยธรรม	87
การวิเคราะห์	90
การคัดกรองและตรวจวินิจฉัย	92
3.7 การศึกษาเชิงคุณภาพ	97
ทฤษฎีการวิจัยเชิงคุณภาพ	97
เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ	99
วิธีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ	100
การสนทนากลุ่ม	100
การเข้ารหัสข้อมูลเชิงคุณภาพ	102
การวิจัยแบบวิธีการเชิงผสมผสาน	103
การเฝ้าติดตามและการประเมินผล	103
วิธีการแบบฉันทามติ	104
3.8 การศึกษาความสัมพันธ์	105
ภาพรวม	105
ข้อมูลสำหรับการศึกษาความสัมพันธ์	106
การวิเคราะห์สหสัมพันธ์	107
การปรับฐานอายุ	109
การหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ลวง	111

บทที่ 4 การออกแบบการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล	112
4.1 การพัฒนาโครงร่างและหลักวิธีปฏิบัติการวิจัย	113
ภาพรวมของแผนวิจัยจำแนกตามวิธีการศึกษา	113
ทรัพยากรสำหรับการวิจัย	113
แหล่งสนับสนุนทุนและงบประมาณ	115
กำหนดเวลาและหน้าที่รับผิดชอบ	116
การเขียนโครงร่างวิจัย	118
การเขียนหลักวิธีปฏิบัติการวิจัย	120
การเตรียมรวบรวมข้อมูล	121
4.2 การสุ่มตัวอย่างประชากร	122
ประเภทของประชากรวิจัย	122
ประชากรต้นทางและประชากรเป้าหมาย	123
ประชากรตัวอย่าง	123
ประชากรศึกษา	125
ประชากรสำหรับการสำรวจภาคตัดขวาง	125
ประชากรสำหรับการศึกษาแบบควบคุมกลุ่ม	126
ประชากรสำหรับการศึกษาตามรุ่น	128
ประชากรสำหรับการศึกษาเชิงทดลอง	131
ประชากรเปราะบาง	133
การมีส่วนร่วมของชุมชน	133
4.3 การประมาณขนาดตัวอย่าง	134
ความสำคัญของขนาดตัวอย่าง	134
ขนาดตัวอย่างและระดับความเชื่อมั่น	135
การประมาณขนาดตัวอย่าง	137
การประมาณอำนาจทดสอบ	137
การกลั่นกรองวิธีการศึกษา	141
4.4 การพัฒนาแบบสอบถาม	142
ภาพรวมการออกแบบสอบถาม	142
เนื้อหาแบบสอบถาม	143
ประเภทคำถาม	145
การปกปิดชื่อ	148
ประเภทคำตอบ	148

การใช้ถ้อยคำในคำถาม	150
ลำดับคำถาม	150
การออกแบบผังและการจัดรูปแบบ	153
ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง	155
เครื่องมือวิจัยเชิงพหุวิธี	158
การแปล	159
การทดสอบนำร่อง	159
4.5 การสำรวจและการสัมภาษณ์	160
การสัมภาษณ์กับการสำรวจแบบตอบด้วยตนเอง	160
วิธีการสรรหา	162
วิธีการบันทึกข้อมูล	164
การฝึกอบรมผู้สัมภาษณ์	166
4.6 การประเมินผลเพิ่มเติม	168
การเพิ่มเติมสารสนเทศการรายงานตนเอง	168
การวัดสัดส่วนร่างกาย	169
สัญญาณชีพ	169
การตรวจร่างกาย/การตรวจทางคลินิก	170
การทดสอบการทำงานทางสรีรวิทยา	170
การวิเคราะห์ตัวอย่างชีวภาพในห้องปฏิบัติการ	171
ฉายาเวชศาสตร์	171
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	171
การประเมินสภาพแวดล้อม	172
ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	173
ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน	174
4.7 การวิเคราะห์หัตถ์วิทยุ	175
ภาพรวมของการวิเคราะห์หัตถ์วิทยุ	175
ชุดข้อมูลเผยแพร่ต่อสาธารณะ	176
ชุดข้อมูลส่วนบุคคล	178
บันทึกทางการแพทย์	178
สารสนเทศทางสุขภาพ ข้อมูลขนาดใหญ่ และการทำเหมืองข้อมูล	179
คณะกรรมการทบทวนจริยธรรม	180

4.8 การทบทวนอย่างเป็นระบบ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ	181
ภาพรวม	181
การคัดเลือกหัวข้อ	182
การเข้าถึงห้องสมุด	184
การทบทวนเชิงพรรณนา	184
การทบทวนอย่างเป็นระบบ	185
การเรียงลำดับค่าสืบค้น	185
ขีดจำกัดการสืบค้น	187
เกณฑ์คุณสมบัติ	188
การสกัดข้อมูล	191
ผลการทบทวนอย่างเป็นระบบ	191
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	192
การวิเคราะห์รวม	193
ฟอร์เรสต์พล็อตและฟันเนลพล็อต	194
4.9 ข้อพิจารณาทางจริยธรรม	196
ประโยชน์สูงสุด ความเป็นอิสระ และความยุติธรรม	196
สิ่งจูงใจ	202
ถ้อยแถลงแสดงความยินยอม	203
กระบวนการขอความยินยอม	205
เอกสารขอความยินยอม	206
การรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคล	207
ข้อพิจารณาเชิงวัฒนธรรม	208
ประชากรเปราะบาง	210
การฝึกอบรมและเอกสารรับรองจริยธรรม	211
4.10 การทบทวนและการรับรองจริยธรรม	211
ความรับผิดชอบของคณะกรรมการจริยธรรม	211
องค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรม	212
ส่วนประกอบคำร้อง	213
กระบวนการทบทวน	215
การทบทวนแบบคณะกรรมการหลายคน	217
การทบทวนอย่างต่อเนื่อง	218
ผลประโยชน์ทับซ้อน	219
ความจำเป็นของการทบทวนจริยธรรม	220

4.11 การเขียนข้อเสนอโครงการ	221
การระบุแหล่งเงินทุน	221
โอกาสการเลือกทุน	222
การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย	223
งบประมาณ	226
การจัดการทุนวิจัย	228
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล	230
5.1 การจัดการข้อมูล	231
ระบบการจัดการข้อมูล	231
คู่มือลงรหัส	231
การนำเข้าข้อมูล	233
การตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล	234
การแปลงรหัสข้อมูล	236
ความปลอดภัยของข้อมูล	236
5.2 สถิติเชิงพรรณนา	237
แผนวิเคราะห์จำแนกตามวิธีการศึกษา	237
ชนิดตัวแปร	239
การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง	242
พิสัยและควอร์ไทล์	243
การแสดงการแจกแจง	243
เส้นโค้งปกติ ความแปรปรวน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	246
การรายงานสถิติเชิงพรรณนา	249
ช่วงความเชื่อมั่น	250
ความซื่อสัตย์ทางสถิติ	251
การปรึกษาหารือและการประสานความร่วมมือ	252
5.3 สถิติเชิงเปรียบเทียบ	253
การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบตามแนวทางการศึกษา	253
สมมติฐานสำหรับการทดสอบสถิติ	253
การปฏิเสธสมมติฐานว่าง	255
การแปลผลค่าความน่าจะเป็น	257
การวัดความสัมพันธ์	259
การแปลผลช่วงความเชื่อมั่น	261

การคัดเลือกวิธีทดสอบอย่างเหมาะสม	263
การเปรียบเทียบประชากรหนึ่งกลุ่มกับค่าที่กำหนด	264
การเปรียบเทียบกลุ่มประชากรเป็นอิสระกัน	265
การเปรียบเทียบข้อมูลแบบจับคู่	269
5.4 การวิเคราะห์ถดถอย	272
การสร้างแบบจำลองการถดถอย	272
การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย	273
การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย	274
การถดถอยพหุคูณ	277
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพหุคูณ	280
ตัวแปรหุ่น	281
การถดถอยพหุคูณ	282
บทที่ 6 การรายงานข้อค้นพบ	289
6.1 โครงสร้างบทความ	290
รายการตรวจสอบการเขียน	290
บทคัดย่อ	290
บทนำ	294
วิธีการ	295
ผลลัพธ์	295
การอภิปรายผล	296
เนื้อหาส่วนท้าย	297
ตารางและรูปภาพ	298
6.2 การอ้างอิง	301
การอ้างอิงถึงวรรณกรรมทางวิทยาศาสตร์	301
เขียนด้วยคำพูดของตน	302
ความรู้สามัญและความรู้เฉพาะ	306
หลีกเลี่ยงการคัดลอกผลงาน	306
แบบอย่างการอ้างอิง	307
เอกสารอ้างอิง	310
ดัชนี	320

คำนำ

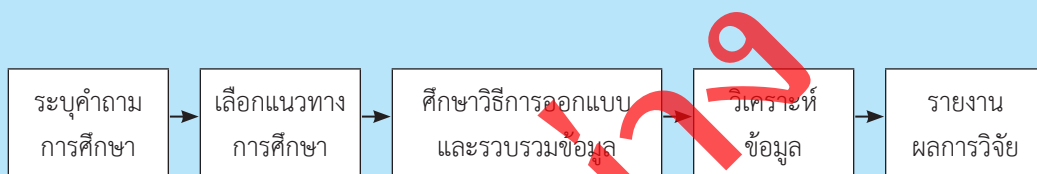
ความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนี้มีไว้เพื่อให้สามารถเข้าถึงและจัดการกระบวนการวิจัยสุขภาพได้ อีกทั้งทำให้เกิดความเพลิดเพลินสำหรับผู้สนใจวิจัยสุขภาพอีกด้วย เหตุผลประการหนึ่งในการวิจัยด้านสุขภาพคือการวิจัยเป็นรากฐานที่จำเป็นและสำคัญเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานทางคลินิกและสาธารณสุข การวิจัยช่วยให้ได้เรียนรู้การทำให้มีสุขภาพดีได้ และช่วยให้ครอบครัว เพื่อน และชุมชนได้มีการปรับปรุงและรักษาไว้ซึ่งสุขภาพที่ดี สามารถระบุและจัดทำแผนที่เขตพื้นที่มีอัตราการเกิดโรคต่างๆ ในระดับสูงได้ สามารถทราบเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงของความผิดปกติต่างๆ และสามารถทราบถึงกิจกรรมการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการปรับปรุงสุขภาพของแต่ละบุคคลและชุมชนโดยใช้การวิจัยสุขภาพ

กระบวนการวิจัยเป็นการสำรวจสิ่งที่ไม่รู้จักและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ยังไม่ได้รับคำตอบก่อนหน้านี้ ซึ่งให้ผลลัพธ์ที่ทำงานวิจัยคุ้มค่า หนังสือเล่มนี้เป็นวิธีปฏิบัติด้วยคำแนะนำที่ละเอียดรอบคอบสำหรับกระบวนการวิจัย โครงการวิจัยทั้งหมดมีขั้นตอนปฏิบัติแบบเดียวกัน เช่น การกำหนดคำถามวิจัย การเลือกวิธีออกแบบการศึกษา การรวบรวมข้อมูลที่ตอบคำถาม การวิเคราะห์หลักฐานตามที่ได้รวบรวมมา และเผยแพร่ผลการวิจัย การดำเนินการตรวจสอบหาความจริงผ่านขั้นตอนพื้นฐานนี้สามารถใช้ได้กับการทดลองทางคลินิก การสำรวจเชิงพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่หรือการสังเคราะห์วรรณกรรมผ่านการวิเคราะห์เชิงอภิमान

การวิจัยด้านสุขภาพเป็นกระบวนการที่มุ่งหมายให้ใช้ความพิถีพิถันและความเพียรพยายาม แต่ก็ไม่ใช่ความซับซ้อนเกินกว่าที่จะสามารถทำความเข้าใจได้ ทุกคนที่เต็มใจทำตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในหนังสือเล่มนี้สามารถกำหนดแนวคิดโครงการวิจัยและมีความเข้าใจจนกระทั่งทำได้เสร็จโดยสมบูรณ์ กระบวนการนี้สามารถสร้างประโยชน์ให้กับบุคคลจำนวนมาก อย่างเช่นเพิ่มพูนทักษะใหม่ๆ การบรรลุเป้าหมายตามข้อกำหนดของการเรียนระดับปริญญาหรือการปฏิบัติงาน และรวมไปถึงโอกาสในการได้รับการตีพิมพ์ ทุกโครงการล้วนแต่มีความเป็นไปได้ต่อการมีส่วนร่วมของการขยายฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และในที่สุดนักวิจัยทุกคนอาจเห็นผลลัพธ์การศึกษาของตนที่นำไปสู่การปรับปรุงการดูแลและรักษาผู้ป่วย การเพิ่มประสิทธิผลองค์กร และทำให้สุขภาพชุมชนดีขึ้น เป็นการเพิ่มจำนวนผู้สนใจศึกษาให้สามารถดำเนินการวิจัยอย่างรอบคอบ และสื่อสารสิ่งที่ได้ค้นพบให้กับผู้อื่นอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อทุกคน

หนังสือเล่มนี้เชิญชวนให้ผู้สนใจได้มีส่วนร่วมในการสร้างผลงานการวิจัยเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนต่อการตัดสินใจในอนาคตเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรค การจัดสรรทรัพยากรด้านสุขภาพ และการส่งเสริมสุขภาพ

การกำหนดคำถามการศึกษา

ขั้นตอนที่หนึ่งในกระบวนการวิจัยเป็นการเลือกจุดเน้นให้ความสนใจของการศึกษา ส่วนนี้อธิบายวิธีการเลือกคำถามการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม การเรียบเรียงขอบเขตของโครงการ และการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน

- การเลือกหัวข้อทั่วไป
- การทบทวนวรรณกรรม
- การมุ่งเน้นคำถามการวิจัย
- การทำงานร่วมและที่ปรึกษา
- ผู้เขียนร่วม

2.1 การเลือกคำถามการวิจัย

การเลือกหัวข้อศึกษาที่สามารถนำมาดำเนินการได้นั้นถือเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการวิจัย และมีวิธีการหลากหลายที่สามารถใช้เพื่อกำหนดคำถามการวิจัย

การฝึกตั้งคำถามวิจัย

คำถามการวิจัยจำนวนมากในทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเกิดจากการสังเกตระหว่างการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาประเภทของคำถามที่ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพแต่ละรายอาจสอบถามเกี่ยวกับการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มของผู้สูงอายุที่เดินแอโรบิก ดังนี้

- แพทย์ประจำห้องฉุกเฉิน การบาดเจ็บที่พบจากการพลัดตกหกล้มอันเกิดจากการเดินแอโรบิก ได้แก่ (1) แขน-ขาหัก และการบาดเจ็บที่ศีรษะ/คอ การบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มอันเกิดจากการเดินแอโรบิกพบได้ในเฉพาะวัยผู้สูงอายุเท่านั้นหรือไม่ (2) กลุ่มผู้สูงอายุที่บาดเจ็บเหล่านั้นได้รับการรักษาจากภาวะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นอย่างเพียงพอหรือไม่
- นักกายภาพบำบัด ในปีนี้มีผู้ป่วยจำนวนมากที่เข้ารับการบำบัดแล้วการฟื้นตัวจากอาการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการพลัดตกหกล้มอันเกิดจากการเดินแอโรบิก ซึ่งเป็นการสื่อให้ทราบถึงว่า ได้มีอัตราการบาดเจ็บเพิ่มขึ้นจริง หรือเป็นเพียงการสังเกตพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นควรจะมีการให้สุศึกษาต่อผู้สูงอายุที่ว่าให้งดการออกกำลังกายแบบเดินแอโรบิกหรือไม่
- นักศึกษา ทำงานที่ศูนย์บริการสุขภาพชุมชน การออกกำลังกายด้วยการเดินแอโรบิก เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับสมรรถภาพหัวใจและหลอดเลือดได้จริงหรือไม่ มีวิธีการดูแลผู้รับบริการให้มีความปลอดภัยได้อย่างไร

คำถามที่ได้มาจากการฝึกฝนมักจะไม่ตรงตามความต้องการสำหรับการประเมิน การประเมินโปรแกรมและการศึกษาประสิทธิผลทางคลินิก คำถามเหล่านี้อาจคุ้มค่าที่จะสำรวจในโครงการวิจัยใหม่ โดยสมมติว่าการทบทวนวรรณกรรมแสดงให้เห็นว่ายังไม่มีความเห็นเป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับคำตอบของคำถามเหล่านี้ เจ้าหน้าที่กลุ่มที่ไม่ใช้วิชาชีพที่กำลังมองหาแนวคิดในการวิจัยอาจมีความเป็นไปได้จากการสร้างความร่วมมือด้วยการติดต่อเพื่อนร่วมงานทางคลินิกและผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอื่นๆ

โปรดจำไว้ว่าคำถามการวิจัยที่ดีคือคำถามที่ลงท้ายด้วยเครื่องหมายคำถาม และเมื่อใช้ประสบการณ์จริงในการกำหนดคำถามการวิจัย นั่นคือไม่ใช่คำประกาศหรือข้อความแสดงคำนิยม แต่

คำสำคัญตามที่ได้มีการรวบรวมไว้ก่อนหน้านี้มักจะเหมาะสมกับหมวดหมู่ของการรับสัมผัสโรค และประชากร ในการใช้วิธีการแบบ Mad Libs (หรือชุดประโยค ที่เว้นให้เราใส่คำต่างๆ ลงไป) ในการสร้างคำถามการวิจัยนักวิจัยควรแบ่งคำหลักออกเป็นสามรายการแยกกัน ดังนี้

- คำสำคัญสำหรับหมวดหมู่การรับสัมผัส
- คำสำคัญสำหรับหมวดหมู่โรคหรือผลลัพธ์
- คำสำคัญสำหรับประชากรโดยเฉพาะ

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างของประเภทการรับสัมผัส

สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ	พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	สถานะสุขภาพ	การรับสัมผัสทางสิ่งแวดล้อม
รายได้	การควบคุมอาหาร	สถานะทางโภชนาการ	น้ำดื่ม
ความมั่งคั่ง/ร่ำรวย	นิสัยการออกกำลังกาย	สถานะระบบภูมิคุ้มกัน	มลพิษ
ระดับการศึกษา	การดื่มแอลกอฮอล์	พันธุกรรม	การแผ่รังสี
อาชีพ	การสูบบุหรี่	ความเครียด	เสียงรบกวน
อายุ	การปฏิบัติทางเพศ	กายวิภาคศาสตร์และความพิการทางกายวิภาค	ระดับความสูง
เพศ/สถานะเพศ	การคุมกำเนิด	ประวัติการเจริญพันธุ์	ความชื้นสัมพัทธ์
เชื้อชาติ/ชาติพันธุ์	การปฏิบัติทางสุขอนามัย	ภาวะการเจ็บป่วยร่วม (ปัญหาสุขภาพที่มีอยู่)	ฤดูกาล
สัญชาติ	การปฏิบัติทางศาสนา		ภัยพิบัติธรรมชาติ
สถานะการย้ายถิ่นฐาน	การใช้บริการดูแลสุขภาพ		ความหนาแน่นประชากร
สถานภาพสมรส			การเดินทาง

วรรณกรรมที่มีอยู่ (ได้จากการทบทวน)

ภาพที่ 2.1 แนวคิดสำหรับการศึกษาใหม่

2.3 การตั้งคำถามวิจัย

หลังจากที่ได้มีการกำหนดหัวข้อวิจัยทั่วไปเรียบร้อยแล้ว ลำดับถัดไปคือนักวิจัยต้องพัฒนา/ขยายความเป้าหมายวิจัยและวางแผนการวิจัยที่สามารถดำเนินการได้จริง

แนวทางการศึกษา

การตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งคำถามการศึกษาที่แท้จริงนั้นจำเป็นต้องกระทำให้เกิดขึ้นพร้อมกับการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการศึกษาที่นำมาใช้ อย่างน้อยที่สุดทางเลือกอย่างหนึ่งที่จะต้องดำเนินการเริ่มแรก ในกระบวนการวิจัยคือวิธีการรวบรวมข้อมูล (ตารางที่ 2.4)

- **การศึกษาขั้นปฐมภูมิ** เป็นการรวบรวมข้อมูลใหม่จากรายบุคคล
- **การศึกษาขั้นทุติยภูมิ** เป็นชุดข้อมูล (หรือข้อมูลที่ถูกสกัด-ดึงออกมาจากที่ได้มีการบันทึกเอาไว้) ที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ
- **การศึกษาขั้นตติยภูมิ** เป็นการทบทวนจากวรรณกรรมที่มีอยู่แล้ว

ตารางที่ 2.4 การวิจัยขั้นปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ

วิธีการวิจัย	แผนการศึกษา
ขั้นปฐมภูมิ	รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลใหม่
ขั้นทุติยภูมิ	วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว
ขั้นตติยภูมิ	ทบทวนและสังเคราะห์วรรณกรรม

จากวิธีการศึกษาทั้งสามเหล่านี ในแต่ละวิธีมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความสำคัญดังนี้ (ตารางที่ 2.5)

- ถ้าหากจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลใหม่ นักวิจัยมีอิสระในการเลือกหัวข้อศึกษา แต่อาจจะต้องใช้ความพยายามเพื่อสรรหาสมาชิกผู้มีส่วนร่วมให้เพียงพอต่อการศึกษา
- ถ้าหากข้อมูลที่มีอยู่จะนำมาวิเคราะห์ จำเป็นต้องคำนึงถึงแหล่งข้อมูลมีความถูกต้องและตรงประเด็นปัญหาที่ได้มีการกำหนดไว้หรือไม่ นักวิจัยจำเป็นต้องเตรียมเลือกคำถามเพื่อการศึกษา โดยยึดหลักเนื้อหาของไฟล์ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ (พร้อมทั้งควรมีความรู้ว่าตัวแปรใดในชุดของข้อมูลไม่ได้มีผู้อื่นดำเนินการตรวจสอบหรือประเมินไปแล้ว)
- ถ้าหากมีการวางแผนไว้ว่าเพื่อสังเคราะห์ความรู้ในปัจจุบันโดยดำเนินการด้วยการทบทวนวรรณกรรม นักวิจัยจำเป็นต้องเตรียมติดตามบทความฉบับเต็มทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้อง นักวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย (หรือสังกัดมหาวิทยาลัย) จำเป็นต้องตรวจสอบ

เกี่ยวกับนโยบายห้องสมุดมหาวิทยาลัย (และบางที่อาจรวมถึงค่าธรรมเนียม) สำหรับการ
ได้มาซึ่งบทความที่ไม่ได้เป็นส่วนของมหาวิทยาลัยตามที่ได้รวบรวมไว้ นักวิจัยที่ไม่ได้สังกัด
มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงบทความที่ต้องการ

ตารางที่ 2.5 ประเด็นพิจารณาที่สำคัญ

วิธีการศึกษา	คำถามสำคัญ
การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลใหม่	• แหล่งประชากรใดที่มีความเป็นไปได้ • มีความเป็นไปได้เพียงใดต่อการสรรหาผู้มีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ
การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่	• แหล่งใดที่สามารถนำไฟล์ข้อมูลมาใช้ประโยชน์ • คำถามอย่างไรที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล
การทบทวนวรรณกรรม	• นักวิจัยได้มีการเข้าถึงทรัพยากรห้องสมุดอย่างเพียงพอหรือไม่ • นักวิจัยเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะสามารถทำให้ได้บทความตามที่ต้องการมาหรือไม่

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

โครงการวิจัยจำนวนมากได้รับประโยชน์จากการพัฒนาตัวแบบแนวคิดที่บอกให้ทราบถึงการ
ออกแบบ การดำเนินการ และการแปลผลการศึกษา กรอบแนวคิดมักจะร่างขึ้นมาได้โดยใช้กรอบและ
ลูกศรที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่างๆ ที่ต้องการจะประเมินในระหว่างการศึกษา กรอบทฤษฎี
ที่กำหนดไว้อย่างหลากหลายนั้นโดยยึดตามสิ่งที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่พิมพ์เผยแพร่ไว้อย่าง
ครอบคลุม สามารถบอกให้ทราบถึงองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินไปของกรอบแนวคิดสำหรับ
การศึกษาวิจัยใหม่ เช่น หลายทฤษฎีที่นิยมนำมาใช้อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรม
ด้านสุขภาพของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบแนวคิดและทฤษฎีในวรรณกรรมวิจัยทางการแพทย์
พยาบาล สังคมศาสตร์ และการศึกษา

จุดประสงค์เฉพาะและเป้าประสงค์การศึกษา

การทบทวนวรรณกรรมและการพิจารณาวิธีการศึกษาจะนำไปสู่การเลือกหัวข้อที่มีลักษณะ
เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งมากขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ในรูปของคำถามการศึกษา หรือเป้าประสงค์
การศึกษา สำหรับภาพที่ 2.2 ได้นำเสนอประเภทของเป้าประสงค์การศึกษาร่วมที่มีความหลากหลาย
ในทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป้าประสงค์การศึกษามักจะให้ความสนใจเป็นการเฉพาะเจาะจงกับการรับ
สัมผัส โรค และประชากร

วิธีการวิจัยทางสุขภาพเบื้องต้น

Fundamentals of Health Research Methodology

เนื้อหาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยและช่วยให้นักศึกษาและนักวิจัยรายใหม่สามารถดำเนินโครงการวิจัยของตนได้ เนื้อหาประกอบด้วยห้าส่วนที่อธิบายกระบวนการวิจัยทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การระบุคำถามการวิจัยและการเลือกแนวทางการศึกษา การดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงานทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นทางการ และการนำเสนอและเผยแพร่ทางวิชาการ

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ ได้แก่ คำแนะนำในการจัดทำวิจัยด้านสาธารณสุข และวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น ๆ แบบทีละขั้นตอน เหมาะสำหรับนำไปใช้ในชั้นเรียนหรือสำหรับชี้แนะการศึกษาย่างอิสระในโครงการวิชาการ รวมข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาระดับปฐมภูมิ/แบบรวบรวมข้อมูลใหม่ การวิเคราะห์ทุติยภูมิ/แบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ และการศึกษาตติยภูมิ/แบบการทบทวนวรรณกรรม และหลักจริยธรรมเพื่อการวิจัย

ISBN 978-616-602-090-8

9 786166 020908

ราคา 350 บาท
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

<http://thammasatpress.tu.ac.th>